

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKI SUD U RIJECI
Ul. Žrtava fašizma 7
51 000 Rijeka

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Općinski sud u Rijeci, po sutkinji Larisi Smiljan Pervan, kao sucu pojedincu, u pravnoj stvari tužitelja D.J. čiji OIB: glasi ... iz K., zastupanog po odvjetniku iz R., protiv tuženice Republike Hrvatske, ministarstva, čiji je OIB:..., zastupane po Građansko-upravnom odjelu Općinskog državnog odvjetništva u Rijeci, radi naknade štete, nakon održane i zaključene glavne i javne rasprave, dana 19. travnja 2016. godine, u prisutnosti tužitelja osobno i zakonske zastupnice tuženice, dana 30. svibnja 2016. godine, u prisutnosti zamjenice punomoćnika tužitelja i zakonske zastupnice tuženice, javno objavivši

presudio je

I. Utvrđuje se da je tuženica Republika Hrvatska, putem mjerodavnih tijela državne uprave, poduzela i propustila poduzeti radnje i mjere koje su neposredno dovele do povrede prava tužitelja D.J. na jednako postupanje, na način da je protupropisno Upravni sud u Rijeci uselila u zgradu neprilagođenu kretanju osoba s invaliditetom, poglavito onih koje se kreću uz pomoć električnih invalidskih kolica, potom na način da je vlasnika zgrade, u svojstvu zakupodavca, propustila ugovorno obvezati da prije predaje zgrade u posjed izvrši razumnu prilagodbu te zgrade kretanju osoba s invaliditetom te, konačno, na način da od 1. siječnja 2012. godine, kao dana početka rada navedenog suda, pa do dana podnošenja tužbe u ovoj parnici nije provela mjere i radnje propisane mjerodavnim propisima kojima bi eliminirala arhitektonske barijere koje se nalaze u zgradi i ispred nje da bi osobama s invaliditetom, poglavito onima koje se kreću uz pomoć električnih invalidskih kolica, osigurala nesmetan pristup Upravnom sudu u Rijeci, a posljedica poduzimanja i nepoduzimanja tih radnji je izravna višestruka produljena ponovljena teška diskriminacija tužitelja po osnovi invaliditeta.

II. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj da, u najkraćem mogućem roku, ne duljem od šest mjeseci, računajući od pravomoćnosti ove presude, na primjeren način, reguliran mjerodavnim propisima i u skladu s pravilima struke, u zgradi Upravnog suda u Rijeci na adresi Korzo broj 13 u Rijeci te ispred te zgrade ukloni arhitektonske barijere u formi više stubišta i drugih arhitektonskih barijera koje osobama s invaliditetom, posebice onima koje se kreću uz pomoć električnih invalidskih kolica, onemogućuju ulazak u tu zgradu i uskraćuju im pravo na pristup sudu.

III. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj da tužitelju D.J.-u, nadoknadi štetu zbog povrede prava osobnosti, isplatom pravične novčane naknade u iznosu od 30.000,00 kn (slovima: trideset tisuća kuna), sa zakonskim zateznim kamatama koje za razdoblje od 24. studenog 2014. godine, kao dana podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora, pa do 31. srpnja 2015. godine teku po kamatnoj stopi od 12% godišnje, za razdoblje od 01. kolovoza 2015. godine do 31. prosinca 2015. godine po kamatnoj stopi od 8,14% godišnje te za razdoblje od 1. siječnja 2016. godine do isplate po kamatnoj stopi od 8,05% godišnje, odnosno po kamatnoj stopi koja se za svako polugodište određuje uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, u roku od 15 dana.

IV. U preostalom dijelu, koji se odnosi na visinu kamatne stope na iznos iz t. III., za razdoblje nakon 1. siječnja 2016. godine do isplate, iznad stope iz t. III., a do zatražene stope od 8,14% godišnje, zahtjev tužitelja za naknadu štete zbog povrede prava osobnosti odbija se.

V. Odbija se tužbeni zahtjev, u dijelu koji glasi: "Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj da tužitelju D.J.-u, po osnovi buduće neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti, isplaćuje mjesečno novčani iznos od 3.000,00 kn, počevši od dana zaključenja glavne rasprave do dana eliminacije arhitektonskih barijera na Upravnom sudu u Rijeci, sa zakonskim zateznim kamatama koje na svaki pojedini iznos pravične naknade teku od prvog dana u mjesecu do dana namirenja, po stopi od 8,14% godišnje, u roku od 15 dana."

VI. Nalaže se tuženici Republici Hrvatskoj da tužitelju D.J.-u nadoknadi parnične troškove, u iznosu od 8.562,50 kn, u roku od 15 dana.

VII. U preostalom dijelu, iznad iznosa iz t. VI., a do zatraženog iznosa od 11.000,00 kn, zahtjev tužitelja D.J. za nadoknadu parničnih troškova odbija se.

Obrazloženje

U tužbi, podnesenoj ovome sudu dana 20. siječnja 2015. godine, navodi se da tužitelj D.J. (u daljnjem tekstu: tužitelj) ima utvrđeno 100%-no oštećenje s dijagnozom tetraplegije te da boluje od još 15-ak teških fizičkih, psihičkih i psihofizičkih bolesti, zbog čega je osoba s najtežim stupnjem invaliditeta, potpuno ovisna o 24-satnoj tuđoj stručnoj njezi i pomoći. Ističe se da je pred Upravnim sudom u Rijeci tužitelj inicirao nekoliko upravnih sporova te da je u tužbama kojima je pokrenuo te sporove predložio održavanje usmenih rasprava na koje je želio pristupiti radi davanja stranačkog iskaza, odnosno radi argumentiranja tužbenih zahtjeva, kao i da je pred istim sudom punomoćnik svoje majke u upravnim sporovima koje ona vodi. Pojašnjava se da je u kontaktu s predsjednikom Upravnog suda u Rijeci, A.R., tužitelj saznao da, zbog arhitektonske barijere u formi stubišta na ulazu u Upravni sud u Rijeci u zgradi u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, ne može pristupiti tome sudu, a zbog čega je tužitelj diskriminiran te trpi štetu uslijed povrede prava osobnosti. Tvrdi se da se, sukladno obvezi iz odredbe čl. 186. a Zakona o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 84/08, 57/11 i 25/13; u daljnjem tekstu: ZPP), prije podnošenja tužbe u uvodno opisanoj pravnoj stari, tužitelj Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci obratio sa zahtjevom za mirno rješenje spora, ali da takav njegov zahtjev nije prihvaćen. Prvotno postavljenim tužbenim zahtjevom traži se da tuženica Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: tuženica) na ulazu u zgradu Upravnog suda u Rijeci, na adresi Erazma Barčića broj 3, ukloni arhitektonske barijere u formi stubišta, koje osobama s invaliditetom, i to posebice onima koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica, onemogućuju ulazak u opisanu zgradu i uskraćuju pravo na pristup sudu, kao i da tužitelju nadoknadi neimovinsku štetu zbog povrede prava osobnosti, u iznosu od 30.000,00 kn, sa zakonskim zateznom kamatom i troškovima postupka.

Tijekom postupka tužbeni zahtjev je u dva navrata preinačen, pri čemu je konačno postavljeni tužbeni zahtjev bio koncipiran na način podrobnije opisan u t. I., II., III., IV. i V. dispozitiva presude.

U odgovoru na tužbu u cijelosti je osporen tužbeni zahtjev, uz isticanje prigovora promašene pasivne legitimacije, s tvrdnjom da tuženica nije vlasnica zgrade u kojoj je smješten Upravni sud u Rijeci, a koja se nalazi na adresi Erazma Barčića broj 3 u Rijeci. Isto tako, naglašeno je da tužitelj nije vremenski odredio nastanak navodne štetne radnje pa da zbog toga tuženica ne može valjano ispitati pitanje zastare tužiteljeva potraživanja. Ukazano je na to da su tužitelju od strane predsjednika Upravnog suda u Rijeci ponuđene mogućnosti pristupa raspravama u nekoj od sudnica u prizemlju zgrade uz svladavanje nekoliko stepenica na ulazu u zgradu toga suda zajedničkim naporima osoblja suda i pratnje tužitelja, kao i da mu je predočena mogućnost održavanja rasprava na nekom od drugih sudova, koji imaju omogućen lakši pristup osobama s invaliditetom, ali daje tužitelj odbio sve te ponude pa da tužba koju je on podnio u ovom sporu nema uporišta u stvarnoj nemogućnosti tužitelja da pristupi Upravnom sudu u Rijeci, zbog čega tužitelj nije dokazao niti vjerojatnost da je do diskriminacije došlo.

Tuženica je tijekom spora ukazivala na to da tužitelj nije dokazao da su ročišta u kojima sudjeluje kao stranka i kao punomoćnik stranaka pred Upravnim sudom u Rijeci uopće trebala biti održana i kada točno, a u kontekstu toga je upirala na to da nema dokaza o uzročno-posljedičnoj vezi između štetnog događaja i štete za koju tužitelj potražuje naknadu.

Nakon što je tužba preinačena; u podnesku tužitelja od 8. lipnja 2015. godine te u podnesku tužitelja od 16. rujna 2015. godine, tuženica se protivila takvim preinakama tužbe, no raspravnim rješenjem od 4. studenoga 2015. godine sud ih je dopustio, smatrajući da su, u smislu odredbe čl. 190. st. 2. ZPP-a. svrsishodne za konačno rješenje odnosa među strankama. To tim više što je preinaka tužbe, sadržana u konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, spram kojega je sud i donio odluku u konkretnom sporu, uslijedila zbog činjenice da je Upravni sud u Rijeci promijenio svoje sjedište te da je ono, za razliku od sjedišta koje je imao u momentu podnošenja predmetne tužbe sudu, a koje se nalazilo u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, danas na adresi Korzo 13 u Rijeci. Iako je tuženica smatrala da je u odnosu na sve preinake tužbe tužitelj bio dužan postupiti po odredbi čl. 10G. a ZPP-a. sud ne dijeli takvo njezino razmišljanje, iz razloga koji će biti pojašnjeni nastavno.

Prije svega, odredba čl. 186. a ZPP-a, koja regulira dužnost osobe koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske da se obrati državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu, piše o namjeri podnošenja tužbe, a ne o namjeri isticanja odgovarajućeg tužbenog zahtjeva, zbog čega sud drži da je u odnosu na tužitelja u potpunosti održana obveza postupanja po citiranoj procesnoj odredbi u situaciji u kojoj se prije podnošenja tužbe od 20. siječnja 2015. godine obratio Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci sa zahtjevom za mirno rješenje spora. Ovo tim prije što takav njegov zahtjev nije prihvaćen.

Objašnjeno razmišljanje suda ne može promijeniti niti druga rečenica odredbe čl. 186. a st. 1. ZPP-a, koja regulira da zahtjev za mirno rješenje spora mora imati sve ono što mora sadržavati tužba jer, po ocjeni prvostupanjskog suda, takvo što znači da, u momentu kada se zahtjev za mirno rješenje spora podnosi nadležnom državnom odvjetništvu, taj i takav zahtjev, pored ostalih elemenata na koje upućuje odredba čl. 186. ZPP-a, mora sadržavati određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja kako bi takav zahtjev omogućio eventualno postizanje nagodbe u postupku povodom zahtjeva za mimo rješenje spora, uz uvažavanje onih okolnosti koje postoje do trenutka u kojemu bi nadležno državno odvjetništvo trebalo odlučiti o tom zahtjevu (u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, sukladno odredbi čl. 186. a st. 5. ZPP-a). No, to ujedno ne znači da se, nakon što je parnica jednom pokrenuta zbog neprihvatanja zahtjeva za mirno rješenje spora po Republici Hrvatskoj, u okviru spora ne može mijenjati zahtjev koji je tužitelj istaknuo u zahtjevu za mirno rješenje spora jer bi to, s jedne strane, bilo protivno institutu preinake tužbe, dok bi, s druge strane, predstavljalo pretjerani formalizam te bi, kao takvo, bilo protivno legitimnim očekivanjima stranke koja vodi parnicu protiv Republike Hrvatske. Uostalom, tada bi došla u pitanje i sama mogućnost preinake tužbe jer bi ispalo da ju sud treba odbiti samo zato jer glede nje tužitelj nije postupio po odredbi čl. 186. a ZPP-a, a to je, pak, protivno smislu i sadržaju odredbe čl. 190. st. 2. ZPP-a. Pravno je motrište suda prvog stupnja da to nije bila intencija zakonodavca u prilici kada je odredbu čl. 186. a ZPP-a uvrstio u odredbe procesnog propisa, nego da je doseg odredbe čl. 186. a ZPP-a bio u smanjivanju troškova za državu protiv koje neka osoba kani pokrenuti postupak pred sudom, kao i u mogućnosti pružanja državi prilike da se u mirnom postupku, izvan onoga pred sudom, dogovori sa svojim vjerovnikom o uzajamnim pravima i obvezama.

Osim toga, s osnovom se postavlja pitanje što bi se dogodilo s parničnim postupkom u situaciji u kojoj je došlo do preinake tužbe glede koje se tužitelj prethodno nije obratio nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora. ZPP, naime, ne poznaje institut zastoja postupka u tom kontekstu, a kada u odredbi čl. 186. g predviđa institut zastoja postupka radi pokušaja mirnog rješenja spora, pod kakav sigurno treba podvesti i mirno rješenje spora po zahtjevu iz čl. 186. a ZPP-a, određuje da do zastoja postupka može doći samo na suglasan prijedlog stranaka, s time što u konkretnom slučaju suglasan prijedlog stranaka upravljen zastoju postupka zbog pokušaja mirnog rješenja spora ne samo što nije postojao, nego čak niti tuženica nije pokrenula inicijativu u tom pravcu.

Uz sve iznijeto, nije nevažno navesti da tuženica, nepobitno, nije prihvatila zahtjev tužitelja za mirno rješenje spora od 24. studenog 2014. godine, o čemu svjedoči njezin odgovor, datiran s 8. siječnjem 2015. godine (s lista 23. sudskog spisa), kao i da niti tijekom čitavog perioda trajanja konkretnog spora nije pokazala niti najmanju naznaku mogućnosti da, makar i po preinačenoj tužbi, dođe do mirnog rješenja ovog spora, zbog čega se njezino upiranje na to da se prije preinake tužbe tužitelj morao obratiti njoj s (novim) zahtjevom za mirno rješenje spora čini tim prije neutemeljenim.

Ukratko, sud je uvjeren da se osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske nije dužna obraćati nadležnom državnom odvjetništvu s (novim) zahtjevom za mirno rješenje spora u slučaju preinake tužbe, već da je takva dužnost te osobe iscrpljena njezinim postupanjem u tom pravcu prije podnošenja (izvorne) tužbe sudu, dok sve preinake tužbe treba sagledavati isključivo u kontekstu procesnih instituta u postupku pred sudom, a ne u potrebi podnošenja (novog) zahtjeva za mirno rješenje spora svaki puta kada u već pokrenutoj parnici dođe do (dopuštene) preinake tužbe.

Slijedom svega iznijetoga sud je smatrao da su u odnosu na preinaku tužbe iz podneska tužitelja od 16. rujna 2015. godine održane sve procesne pretpostavke za odlučivanje o biti stvari (kako ona iz odredbe čl. 190. st. 2. ZPP-a, tako i ona iz odredbe čl. 186. a ZPP-a) pa je zato odluku u ovom predmetu i donio u odnosu na tako preinačenu tužbu.

U dokaznom postupku sud je izvršio uvid u isprave priložene spisu, odnosno u medicinsku dokumentaciju za tužitelja, u zahtjev za naknadu štete, u odgovor na zahtjev za mirno rješenje spora, u Ugovor o zakupu poslovnog prostora od 16. rujna 2011. godine, u fotografiju, u mišljenje pravobraniteljice

za osobe s invaliditetom od 15. lipnja 2015. godine, u ispis e-pošte iz studenoga 2014. godine, u dopis ministarstva od 22. srpnja 2015. godine, u presude Upravnog suda u Rijeci, poslovnog broja 8 Usl-278/13-14 od 18. travnja 2014. godine, poslovnog broja 2 Usl-326/14-15 od 18. lipnja 2015. godine, u ispis e-pošte iz srpnja i kolovoza 2015. godine, u podatak o donošenju presude Europskog suda za ljudska prava i podatak o tome da RH diskriminira osobu homoseksualne orijentacije, u podatak o isplati odštete predsjedniku stranke, u podatak o isplati naknade štete sucu Županijskog suda u Zagrebu, u članak o osobama s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta, u pravno mišljenje od 11. ožujka 2016. godine, u ispis e-pošte od 28. ožujka 2016. godine i od 1. travnja 2016. godine te u mišljenje Hrvatske udruge paraplegičara i tetraplegičara od 6. travnja 2016. godine.

Također, proveden je dokaz saslušanjem svjedoka A.R. te dokaz saslušanjem tužitelja u svojstvu stranke. Iako je tužitelj prvotno predlagao provođenje dokaza uviđajem na adresi ranijeg sjedišta Upravnog suda u Rijeci, u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, od provođenja ovog dokaza je izrijekom odustao u podnesku od 4. prosinca 2015. godine.

Pored provedenih dokaza i onoga od čijeg je izvođenja tužitelj odustao, niti jedna od stranaka nije predlagala provođenje daljnjih dokaza do zaključenja prethodnog postupka, u smislu odredbe čl. 292. st. 7. ZPP-a.

Na ovom mjestu uzgredno treba navesti da je, sukladno odredbi čl. 102. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, od 28. veljače 2013. godine (Narodne novine broj 25/13; u daljnjem tekstu: ZID ZPP) postupak u predmetnom sporu proveden uz primjenu odredaba Novele ZPP-a od 28. veljače 2013. godine budući da je, na temelju odredbe čl. 103. ZID ZPP-a, taj Zakon stupio na snagu 1. travnja 2013. godine, dakle prije no što je, tužbom od 20. siječnja 2015. godine, pokrenut postupak u predmetnoj parnici.

Uvidom u medicinsku dokumentaciju za tužitelja (list 6 do 19) u bitnome je utvrđeno da je tužitelj dana 30. travnja 1994. godine nastradao u prometnoj nesreći u kojoj je zadobio ozljedu vratne kralježnice s posljedičnom oduzetošću sva četiri ekstremiteta, kao i nemogućnošću kontrole sinktera mjehura i debelog crijeva. Isto tako, utvrđeno je da je, zbog oštećenja donjih ekstremiteta, kod tužitelja prisutan invaliditet od 100%.

Uvidom u zahtjev za naknadu štete (list 20 do 22) utvrđeno je da je dana 24. studenoga 2014. godine podnesen od strane tužitelja Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci s prijedlogom da se ukloni diskriminacija na osnovi invaliditeta i njene posljedice zbog postojanja arhitektonskih barijera na ulazu zgrade Upravnog suda u Rijeci te da se tužitelju isplati pravična novčana naknada neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti.

Uvidom u odgovor na zahtjev za mirno rješenje spora od 8. siječnja 2015. godine (list 23) utvrđeno je da nema uvjeta za mimo rješenje spora.

Uvidom u Ugovor o zakupu poslovnog prostora, od 16. rujna 2011. godine (list 38 do 41 te list 75 do 78), utvrđeno je da je sklopljen između društva Triglav osiguranje d.d. Zagreb, kao zakupodavca, Agencije, kao zakupnika, te ministarstva, kao korisnika, u pogledu poslovnog prostora u Barčićevoj ulici broj 3 u Rijeci za koji je predviđeno da će se koristiti kao uredski prostor za potrebe pravosudnih tijela.

Uvidom u fotografiju (list 64) utvrđeno je da se radi o kolicima kakva su ona uz pomoć kojih se kreće tužitelj.

Uvidom u mišljenje pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, od 15. lipnja 2015. godine (list 67 do 68), utvrđeno je da je tužitelj diskriminiran propuštanjem razumne prilagodbe, pobliže opisane u čl. 4. st. 2. Zakona o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine broj 85/08 i 112/12; u daljnjem tekstu: ZSD), s obzirom na to da je Upravni sud u Rijeci nepristupačan osobama s invaliditetom koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica, zbog stepeništa koje se nalaze na ulazu u zgradu i sudnica koje se nalaze na katovima, a do kojih se dolazi stubištima, nepristupačnima za osobe koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica. Uvidom u ispis e-pošte iz studenog 2014. godine (list 72 do 74) utvrđeno je da predstavlja pisanu korespondenciju tužitelja i predsjednika Upravnog suda u Rijeci, A.R., u pogledu mogućnosti pristupa zgradi toga suda. Također, utvrđeno je da je u e-pošti od 20. studenog 2014. godine imenovani predsjednik navedenog suda naveo kako zgrada toga suda nema posebne prilagodbe za osobe s invaliditetom te da se u slučaju takvih osoba na

Upravnom sudu u Rijeci rasprave održavaju u nekom od ureda u prizemlju zgrade, ali da, unatoč tome, ostaje barijera koju čini nekoliko stepenica prije ulaza u zgradu te od ulaza do prizemlja, s time što se takva barijera može svladati zajedničkim naporima osoba suda i osoba u pratnji stranke.

Uvidom u dopis ministarstva, od 22. srpnja 2015. godine (list 86), utvrđeno je da je Ugovor o zakupu poslovnog prostora na adresi Korzo broj 13 u Rijeci za potrebe Upravnog suda u Rijeci sklopljen između ministarstva, kao zakupnika, te Hrvatske pošte d.d. Zagreb, kao zakupodavca. Isto tako, utvrđeno je da se zgrada na naznačenoj adresi nalazi u zaštićenoj zoni te da se za nju plaća spomenička renta.

Uvidom u presude Upravnog suda u Rijeci, poslovnog broja 8 Usl-278/13- 14, od 18. travnja 2014. godine, te poslovnog broja 2 Usl-326/14-15, od 18. lipnja 2015. godine (list 87 do 94), utvrđeno je da su donesene u upravnim sporovima u kojima su tužitelje zastupali punomoćnici iz odvjetničkog društva V. i partneri iz R.

Uvidom u ispis e-pošte iz srpnja i kolovoza 2015. godine (list 98 do 99) utvrđeno je da je tužitelju od strane predsjednika Upravnog suda u Rijeci ponuđena mogućnost održavanja rasprava u domu tužitelja ili na drugoj adekvatnoj lokaciji.

Uvidom u podatak o donošenju presude Europskog suda za ljudska prava (list 125) utvrđeno je da se odnosi na predmet povodom zahtjeva za oslobođenje od poreza osobe koja je kupila kuću kako bi svom djetetu, 100%-nom invalidu, osigurala odgovarajući stambeni prostor te da je u tom predmetu navedeni sud utvrdio povredu konvencijskih prava, smatrajući da su porezne vlasti, bez razumnog i dostatnog objašnjenja, odbile uzeti u obzir specifičnost stambenih potreba osobe koja je tražila oslobođenje od obveze plaćanja poreza, imajući u vidu teški invaliditet djeteta te osobe.

Uvidom u podatak o tome da RH diskriminira osobu homoseksualne orijentacije (list 126 do 127) utvrđeno je da je Europski sud za ljudska prava utvrdio povredu konvencijskih prava ženi kojoj je odbijena dozvola privremenog boravka u RH u svrhu okupljanja obitelji, odnosno kako bi došla živjeti sa svojom partnericom u RH.

Uvidom u podatak o isplati odštete predsjedniku stranke (list 128 do 130) utvrđeno je da je, na temelju nepravomoćne presude Općinskog građanskog suda u Zagrebu, tjednik N. obvezan isplatiti predsjedniku imenovane stranke, T.K., 70.000,00 kn, zbog objavljenog intervjua s J.M. u kojemu je ustvrdio daje predsjednik stranke radio za Udbu.

Uvidom u podatak o isplati naknade štete sucu Županijskog suda u Zagrebu (list 131 do 132) utvrđeno je da su list N.L. i novinar D.C. (nepravomoćno) dužni solidarno platiti 150.000,00 kn predsjedniku Županijskog suda u Zagrebu, I.T., zbog povrede dostojanstva, časti i ugleda te jake duševne boli nastale objavom kolumne iz studenog 2014. godine, naslovljene „T. nanosi veću štetu nego Š.“.

Uvidom u članak o osobama s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta (list 133 do 135) utvrđeno je da piše o uvjetima potrebnima za stjecanje statusa osobnog asistenta za takve osobe.

Uvidom u pravno mišljenje, od 11. ožujka 2016. godine (list 136 do 142), utvrđeno je da se odnosi na pravo na otpremninu radnika J. d.o.o. kojima je radni odnos kod toga poslodavca prestao zbog osobnih razloga.

Uvidom u ispis e-pošte, od 28. ožujka 2016. godine i od 1. travnja 2016. godine (list 145), utvrđeno je da je ministarstvo dalo odgovor tužitelju i obavijestilo ga o tome da osigurava pristupačnost zgradama pravosudnog sustava osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, u skladu s građevinskom regulativom, proračunom osiguranim sredstvima te procedurama javne nabave.

Uvidom u mišljenje Hrvatske udruge paraplegičara i tetraplegičara, od 6. travnja 2016. godine (list 148), utvrđeno je kako ta Udruga smatra da su tužitelj i druge osobe s invaliditetom koje iz bilo kojeg razloga imaju potrebu dolaska u zgrade Prekršajnog suda u Rijeci te Upravnog suda u Rijeci diskriminirani jer je propuštena razumna prilagodba tih zgrada, pri čemu je tužitelj diskriminiran ne samo kao osoba s invaliditetom, nego i kao odvjetnik čije je mjesto rada, uz odvjetnički ured, i prostor suda.

Iz iskaza svjedoka A.R. (list 105 do 106) proizlazi da je od ustanovljenja Upravnog suda u Rijeci, tj.

od 1. siječnja 2012. godine pa do 30. lipnja 2013. godine u tom sudu obnašao dužnost v.d. predsjednika suda, da bi potom, od 1. srpnja 2013. godine, postao predsjednik toga suda te da tu dužnost obavlja i danas. Istaknuo je da je za predmetnu situaciju, koja je predmetom raspravljanja u konkretnoj parnici, prvi puta čuo kada mu se Općinsko državno odvjetništvo u Rijeci obratilo povodom tužiteljeva zahtjeva za mirno rješenje spora, koji je prethodio pokretanju ove parnice budući da je tada traženo njegovo očitovanje glede mogućnosti pristupa sudu. Napomenuo je da se u to doba Upravni sud u Rijeci nalazio u zgradi Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, prisjetivši se daje naknadno uslijedila njegova pisana korespondencija e-poštom s tužiteljem koji se raspitivao kako o mogućnosti pristupa zgradi na ranijoj adresi Upravnog suda u Rijeci, u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, tako i o mogućnosti pristupa Upravnom sudu u Rijeci na njegovoj sadašnjoj lokaciji, na adresi Korzo broj 13 u Rijeci. Naglasio je da je i povodom traženja ODO-a u Rijeci i na traženje tužitelja osobno, objasnio da u odnosu na obje lokacije na kojima je bio smješten Upravni sud u Rijeci postoji fizička barijera, u vidu stepenica, ali da je ujedno tužitelja upoznao s time da su se ranije situacije, koje su postojale u slučaju kada se radilo o potrebi pristupa invalidnih osoba Upravnom sudu u Rijeci, rješavale na način da bi se osobama pomoglo da pristupe sudu te da su rasprave održavane na mjestu na koje su invalidi mogli pristupiti, ističući kako ga je, neovisno o tome, tužitelj upoznao s time da se on kreće uz pomoć specijalnih kolica i da je zato njemu nemoguć dolazak u Upravni sud u Rijeci na način da se ta kolica nose. Sjetio se da je u srpnju 2015. godine Upravni sud u Rijeci preselio sjedište na adresu Korzo broj 13 u Rijeci te da se i nakon toga nastavila njegova komunikacija putem e-pošte s tužiteljem. Pojasnio je da je, prije no što je uslijedilo preseljenje Upravnog suda u Rijeci na novu adresu, prilikom obilaska nove lokacije s nadležnim osobama iz ministarstva, službe za investicije, tim osobama ukazao na problem koji postoji, a koji je vezan uz otežanu mogućnost, odnosno nemogućnost pristupa invalidnih osoba Upravnom sudu u Rijeci te da je tada kroz razgovor spomenuto da se na novoj lokaciji, na adresi Korzo 13 u Rijeci, u zgradi u kojoj je danas smješten Upravni sud u Rijeci, kani postaviti lift, da bi se naknadno od takve nakane odustalo. Smatrao je da je do toga došlo zato što se doznalo da će Upravni sud u Rijeci na sadašnjoj lokaciji biti sveukupno tek 3 godine budući da je zgrada u kojoj je danas smješten Upravni sud u Rijeci u vlasništvu Hrvatske pošte koja je tu zgradu prodala. Bilo mu je poznato da je tužitelj kod Upravnog suda u Rijeci sudjelovao u desetak predmeta, i to u nekima od njih kao stranka postupka, a u drugima kao zastupnik svoje majke, naglašavajući da su neki od tih postupaka dovršeni obustavom postupka ili donošenjem presude bez rasprave te da u takvim predmetima uopće nije postojala potreba tužitelja da pristupi u zgradu Upravnog suda u Rijeci, dok mu je u preostalim predmetima ponuđeno održavanje rasprave na drugom mjestu, sukladno mogućnostima koje postoje na temelju pravila iz Sudskog poslovnika koja reguliraju vanjska uredovanja, spominjući da je jedno od takvih mjesta dom tužitelja. Izjavio je da je zbog toga na Upravnom sudu u Rijeci održan kolegij sudaca i da je dogovoreno da prvi sudac koji je zadužen za predmet u kojemu se ukaže potreba provođenja rasprave obavijesti Ured sudske uprave kako bi se rasprava održala na adresi prebivališta tužitelja, pri čemu je na istom kolegiju sudaca dogovoreno i da se rasprave koncentriraju, odnosno da se što veći broj rasprava održi u jednom danu. Istaknuo je da do današnjeg dana niti jedan od sudaca Upravnog suda u Rijeci nije obavijestio Ured sudske uprave o potrebi održavanja rasprave na adresi prebivališta tužitelja, ne znajući navesti poslovne brojeve predmeta u kojima tužitelj sudjeluje kao stranka, odnosno kao punomoćnik stranke pred Upravnim sudom u Rijeci. Nije se sjećao sadržaja punomoći u predmetima u kojima tužitelj zastupa stranke pred Upravnim sudom u Rijeci, pa tako niti toga je li se u tim predmetima tužitelj pojavljivao kao jedini punomoćnik ili su te stranke zastupali svi punomoćnici iz odvjetničkog društva u kojemu je tužitelj zaposlen. Opisujući barijeru koja je postojala u zgradi u kojoj je Upravni sud u Rijeci bio smješten, a koja se nalazi u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, objasnio je da se ta barijera sastoji u tome da između ulice i ulaza u zgradu postoji nekoliko stepenica, a nakon samog ulaza u zgradu se proteže još 10-ak stepenica, osporavajući da na toj adresi postoji lift te ukazujući na to da niti na sadašnjoj adresi na kojoj je smješten Upravni sud u Rijeci, dakle na adresi Korzo broj 13 u Rijeci, ne postoji lift, dok se nakon samog ulaza nalazi stubište s nekoliko stepenica, a iako postoje sudnice koje su smještene na međukatu, i do njih je potrebno doći preko stubišta pa, stoga, zapravo, na adresi Korzo 13 u Rijeci, na kojoj se danas nalazi Upravni sud u Rijeci ne samo što ne postoji niti jedna sudnica do koje bi se moglo pristupiti bez prethodnog prelaženja preko stubišta, već ne postoji niti jedna prostorija do koje bi se moglo pristupiti bez prelaska stubišta i u kojoj bi se mogla održati rasprava. Zaključio je da niti jedan od predmeta koji se vodi kod Upravnog suda u Rijeci, a u kojima tužitelj sudjeluje bilo kao stranka, bilo kao punomoćnik stranke, nije došao u fazu raspravljanja, s obzirom na to da se niti jedan sudac nije obratio Uredu sudske uprave Upravnog suda u Rijeci sukladno dogovoru s kolegija sudaca koji je spomenuo. Naveo je da je tužitelj samostalno sugerirao mogućnost održavanja rasprave na adresi njegova prebivališta te da je rekao da već ima iskustva s održavanjem rasprava u svom domu, s time što je to bilo nakon što je Upravni sud u Rijeci preselio na svoju sadašnju lokaciju.

Iz iskaza tužitelja (list 153 do 155) proizlazi da je u pogledu mogućnosti pristupa Upravnom sudu u Rijeci komunicirao sa sadašnjim predsjednikom toga suda, A.R., i to uvijek pisanim putem, elektroničkom

poštom, naglašavajući da kod Upravnog suda u Rijeci vodi dvije vrste sporova od kojih se jedna odnosi na postupke u kojima je osobno stranka, a druga na sporove u kojima kao punomoćnik zastupa druge osobe, s time što je od sporova koje vodi kod Upravnog suda u Rijeci, a u kojima je osobno stranka, njih 4 ili 5 još sub iudjce. Naglasio je da je u svim tim postupcima, po članku 37. Zakona o upravnim sporovima, zatražio održavanje usmene rasprave. Istaknuo je da u drugim vrstama sporova, u kojima zastupa određenu osobu kao njezin punomoćnik, postoje postupci vezanu uz status roditelja njegovatelja za njegovu majku te postupak u kojemu kao punomoćnik zastupa jednog slijepog dječaka čije je ime V.Č.J. koji je sin odvjetnice J.. Ustvrdio je da je i u tim drugim vrstama sporova predložio održavanje usmenih rasprava kod Upravnog suda u Rijeci, u vezi čega je u komunikaciji s predsjednikom toga suda postigao dogovor o tome da se usmene rasprave organiziraju i održavaju na adresi njegova prebivališta, i to zato što je shvatio da u zgradi Upravnog suda u Rijeci postoje fizičke barijere kako izvan samog suda, tako i u unutrašnjosti zgrade suda. Mislio je da sporovi u kojima kod Upravnog suda u Rijeci nastupa kao punomoćnik datiraju iz 2014. godine, dok sporovi kod istoga suda u kojima je osobno stranka potječu iz nešto ranijeg perioda. Istaknuo je da je upravo od strane predsjednika Upravnog suda u Rijeci obaviješten o tome da niti jedna soba u unutrašnjosti zgrade u kojoj se nalazi Upravni sud u Rijeci nije primjerena za održavanje rasprava u situaciji kada su stranke iiii punomoćnici stranaka invalidne osobe, priznajući da do današnjeg dana nisu održane rasprave u postupcima kod Upravnog suda u Rijeci. Objasnio je da je, kada je proteklo ljeto u novinama zamijetio članak koji je govorio o promjeni sjedišta Upravnog suda u Rijeci, odnosno o preseljenju toga suda na sadašnju adresu, tj. na adresu Korzo 13, naivno vjerovao da je do toga došlo zbog spora koji vodi u pogledu neadekvatnog dosadašnjeg sjedišta Upravnog suda u Rijeci u odnosu na osobe s invaliditetom, no kada je u tom pravcu elektronskom poštom komunicirao s predsjednikom Upravnog suda u Rijeci, on ga je obavijestio da niti nova zgrada Upravnog suda u Rijeci, na adresi Korzo 13, nije prilagođena invalidnim osobama. Bilo mu je znano da je Upravni sud u Rijeci s radom započeo 1. siječnja 2012. godine. Uputio je na to da u ponašanju tuženice u okviru konkretne parnice, zapravo, vidi tri štetne radnje od kojih se prva sastoji u tome što Upravni sud u Rijeci uopće nije smio useliti u prostor neprilagođen invalidnim osobama, druga štetna radnja se tiče toga da je, ako je Upravni sud u Rijeci već uselio u zgradu neprilagođenu invalidnim osobama, tuženica morala tražiti od zakupodavca da se konkretna zgrada prilagodi invalidnim osobama, dok se treća štetna radnja odnosi na to da je Upravni sud u Rijeci promijenio sjedište i ponovno uselio u zgradu neprilagođenu invalidnim osobama, smatrajući da u konkretnom slučaju uopće nije važno može li se njega nositi i unijeti u zgradu Upravnog suda u Rijeci, jer bi se, kao što osobe koje nemaju invaliditet hodaju, morao moći uvesti u bilo koju zgradu, a posebno u tzv. upravnu zgradu pod koju nedvojbeno spada i zgrada Upravnog suda u Rijeci. Izjavio je da povremeno izlazi iz kuće te da to čini možda dva puta u mjesec dana, s obzirom na to da je njegovo zdravstveno stanje takvo da, u pravilu, leži te da dnevno sjedi tek 4 sata, i to u svojim invalidskim kolicima koja su na elektromotorni pogon koji mu omogućuje samostalno upravljanje putem joysticka, misleći da su kolica, uz pomoć kojih se kreće, široka 90 cm. Naglasio je da prava koja traži u ovom postupku ne želi samo za sebe, nego za sve osobe s invaliditetom, ukazujući na to da je dugo razmišljao prije pokretanja predmetne parnice i još jedne parnice koju vodi kod Općinskog suda u Rijeci, a koja se tiče neodgovarajućeg smještaja Prekršajnog suda u Rijeci, da bi na kraju zaključio da netko mora poduzeti radnje koje je poduzeo pokretanjem takvih parnica, i to posebno zato jer je pravnik. Spomenuo je da se 2003. ili 2004. godine, na zamolbu tadašnjeg predsjednika Riječkog odvjetničkog zbora, gospodina B., kojem su se obratili tadašnji predstavnici sudbene vlasti, obvezao prikupiti ponude vezane uz razumnu prilagodbu za invalidne osobe, no iako je ponude prikupio, do razumne prilagodbe nije došlo. Predočio je sudu skicu iz svog života, vezanu uz kupnju cipela u trgovini P. u Trstu, navodeći da je ta trgovina još u doba prije no što su u Rijeci otvoreni trgovački centri, imala lift u čiju je ugradnju uloženo 60.000,00 DEM kako bi se time pokazala briga o mogućnosti pristupa invalidnim osobama, dok upravna zgrada, kakva je Upravni sud u Rijeci, to istodobno ne čini. Uputio je na to da se razlog zbog kojega je u ovoj parnici predložio da se njegovo saslušanje obavi na adresi njegova prebivališta nalazi u tome što je u drugom mjesecu ove godine imao dvije teške operacije, i to najprije operaciju žučnih kamenaca, a zatim operaciju kroz koju mu je izvađena žučna kesica, kao i u tome što su ga kolege iz ureda neformalno obavijestile o nemogućnosti pristupa u zgradu Općinskog suda u Rijeci čak i na tzv. stražnji ulaz, naglašavajući da je kroz tužbu u ovom sporu išao na krajnji minimalizam jer ima pravo na prilagodbu svih prostorija u sudu, a njemu je dovoljan i pristup jednoj sudnici, s time što se kod točke III. tužbenog zahtjeva rukovodio praksom Europskog suda za ljudska prava koja u ovakvih situacijama daje najnižu naknadu od 5.000,00 eura, od koje je iznos koji tuži u ovom sporu čak i niži. Smatrao je da će buduća šteta koju traži tužbenim zahtjevom trajati sve dok tuženica ne ukloni barijere koje mu priječe pristup Upravnom sudu u Rijeci, držeći da je, u kontekstu tereta dokazivanja u ovoj parnici, osnova odgovornosti tuženice u članku 14. Zakona o sustavu državne uprave, koji predviđa načelo kauzaliteta, dok tuženica u ovom sporu niti je dokazivala niti je pokušala dokazati eskupacijske razloge iz članka 1067. Zakona o obveznim odnosima, a teret dokaza je, zapravo, prešao na tuženicu jer je on dokazao pretpostavke odgovornosti da bi mu se u konkretnom sporu priznalo pravo na naknadu štete. Osporio je da želi da se rasprave kod Upravnog suda u

Rijeci održe na nekom drugom sudu koji odgovara pristupu za invalidne osobe, primjerice u zgradi Trgovačkog suda u Rijeci. Izjavio je da u obavljanju posla odvjetnika ne prima stranke iako je nakon stradanja odlazio na posao u prostorije odvjetničkog društva u kojem radi, i to 3 ili 4 godine, no kako su na stepenicama koje u tim prostorijama postoje morale biti postavljene privremene rampe, bojao se njima služiti, i to posebno prilikom silaska niz njih zbog mogućnosti da ispadne iz invalidskih kolica. Naglasio je da posao odvjetnika radi od kuće, uz pomoć posebnog softvera, iako povremeno, kada postoji potreba za time. može otići na Prekršajni sud u Rijeci, kao i na Upravni sud u Rijeci, upravo jednako kao što povremeno odlazi na kavu u ugostiteljski objekt. Napomenuo je da već 10 godina ne odlazi u sjedište odvjetničkog društva u kojemu radi niti prima stranke. Objasnio je da prilikom angažiranja punomoćnika iz odvjetničkog društva koje njega zastupa u ovom sporu stranke potpišu punomoć za sve odvjetnike iz odvjetničkog društva, no u sporu koji osobno vodi kod Upravnog suda u Rijeci i u kojem kod toga suda zastupa stranke, upravo on najbolje poznaje materiju pa zbog toga u tim postupcima sebe samostalno zastupa i baš on zastupa takve stranke. Mislio je da u konkretnom predmetu ne može biti govora o osnovanosti prigovara zastare budući da postoji kontinuirana štetna radnja, odnosno da svaki puta kada se pokaže da ne može pristupiti na raspravu kod Upravnog suda u Rijeci dolazi do nove štetne radnje, a time i do prekida zastare, ističući da je za opseg štete saznao u času useljenja Upravnog suda u Rijeci u prvu zgradu u kojoj je taj sud imao sjedište, ali da je za stvarnog štetnika saznao tek u trenutku kada mu je u ovom sporu, uz odgovor na tužbu, dostavljen Ugovor o zakupu, naglašavajući da u konkretnom slučaju postoji najteži oblik diskriminacije, odnosno izravna produljena diskriminacija, koja zbog toga postoji u kvalificiranom obliku. Držao je da mu je zbog nemogućnosti pristupa sudnici onemogućeno i ustavno pravo na rad jer radno mjesto odvjetnika nije samo odvjetnička kancelarija, nego i sudnica u kojoj odvjetnik provodi određeni dio radnog vremena tijekom jednog radnog dana.

Na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, kao i na temelju rezultata cjelokupnog postupka, sukladno odredbi čl. 8. ZPP-a, ovaj sud smatra tužbeni zahtjev djelomično osnovanim.

Među strankama je nesporno da je tužitelj 100%-ni invalid s dijagnozom tetraplegije. Isto tako, nije sporno da je tužitelj po zanimanju odvjetnik te da pred Upravnim sudom u Rijeci vodi postupke u kojima je sam stranka, kao i postupke u kojima je punomoćnik drugih osoba. Nadalje, nije sporno da je Upravni sud u Rijeci počeo s radom 1. siječnja 2012. godine, kada je sjedište toga suda bilo u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci, da bi naknadno, počevši od srpnja 2015. godine, sjedište toga suda bilo na adresi Korzo broj 13 u Rijeci. Konačno, nije sporno da na obje navedene adrese sjedišta Upravnog suda u Rijeci postoje fizičke prepreke, pri čemu na sadašnjoj adresi Upravnog suda u Rijeci, Korzo broj 13 u Rijeci, u vidu stepeništa na ulazu u zgradu suda te u vidu stepeništa nakon samog ulaza preko kojeg se dolazi do sudnica.

Međutim, sporne su slijedeće okolnosti:

- je li, zbog nemogućnosti da samostalno, krećući se u svojim elektromotornim invalidskim kolicima, a uslijed fizičkih prepreka na ulazu u zgradu Upravnog suda u Rijeci, kao invalidna osoba tužitelj stavljen u nepovoljniji položaj,
- je li tuženica pasivno legitimirana u odnosu na obvezu razumne prilagodbe invalidnini osobama zgrade na adresi Korzo broj 13 u Rijeci, u kojoj se nalazi Upravni sud u Rijeci, u kontekstu toga što je u odnosu na tu zgradu u zakupnom odnosu, dakle da nije njezin vlasnik,
- pripada li tužitelju pravo na naknadu štete zbog navodnog stavljanja u nepovoljniji položaj, odnosno pravo na naknadu buduće štete po istoj osnovi te
- je li prestalo pravo tužitelja da traži naknadu štete zbog navodnog stavljanja u nepovoljniji položaj.

Prilikom razrješenja navedenih spornih pitanja cijenjene su okolnosti utvrđene provedenim dokaznim postupkom. Pritom je sud poklonio vjeru svim ispravama u koje je izvršio uvid jer njihovu vjerodostojnost niti jedna od stranaka nije dovela u sumnju, kao i stoga što su te isprave međusobno sukladne pa djeluju uvjerljivo. Isto tako, sud je poklonio vjeru iskazima saslušanih osoba, kako svjedoka A.R., tako i samog tužitelja, nalazeći da su u dijelovima bitnim za presuđivanje njihovi iskazi podudarni te da predstavljaju valjanu podlogu za odlučivanje o sadržaju postavljenog tužbenog zahtjeva.

Prije svega, potrebno je navesti da se sudska zaštita protiv diskriminacije u parničnom postupku

ostvaruje temeljem ZSD-a, kojim je takva zaštita precizirana i bitno olakšana s gledišta žrtve s obzirom na to da je u takvom postupku, pozivom na odredbu čl. 20. ZSD-a, osoba koja tvrdi da je diskriminirana dužna tek učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije, a potom se teret dokazivanja o tome da diskriminacije nije bilo prenosi na protivnu stranku.

No, pri tome ni u kojem slučaju ne treba smetnuti s uma odredbe Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine broj 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14; u daljnjem tekstu: Ustav RH) niti odredbe Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda s Protokolima broj 1, 4, 6, 7 i 11 uz tu Konvenciju (Narodne novine, Međunarodni ugovori broj 18-120/97, 14-161/03, 9-98//05 i 1 - 2/06; u daljnjem tekstu; Konvencija), a u konkretnom slučaju niti odredbe Konvencije o pravima osoba s invaliditetom s fakultativnim protokolom (Narodne novine, Međunarodni ugovori broj 6/07, 3/08 i 5/08; u daljnjem tekstu; Konvencija o pravima osoba s invaliditetom), odredbe Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (Narodne novine broj 78/13; u daljnjem tekstu: Pravilnik) te odredbe Zakona o obveznim odnosima, od 17. ožujka 2005. godine (Narodne novine 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; u daljnjem tekstu: ZOO/05).

Ovo zato jer, na manje ili više eksplicitan način, svi navedeni propisi naglašavaju posebnu skrb za invalidne osobe.

Odredbom čl. 1. st 1. ZSD-a propisano je da se tim Zakonom osigurava zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi (...) invaliditeta, dok je odredbom čl. 1. st. 2. ZSD-a određeno da se diskriminacijom u smislu toga Zakona smatra stavljanje u nepovoljniji položaj po bilo kojoj osnovi iz st. 1. članka 1. ZSD-a.

Nadalje, odredbom čl. 16. st. 1. ZSD-a predviđeno je da svatko, tko smatra da mu je zbog diskriminacije povrijeđeno neko pravo, može tražiti (...) zaštitu u posebnom postupku propisanom u čl. 17. ZSD-a, pri čemu čl. 17. ZSD-a regulira način na koji treba biti koncipirana tužba osobe koja tvrdi da je žrtva diskriminacije te tako utanačuje da je ta osoba u tužbi ovlaštena tražiti da se utvrdi da je tuženik povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je poduzeo ili propustio poduzeti neposredno može dovesti do povrede prava na jednako postupanje, da se zabrani poduzimanje radnji kojima se krši ili može prekršiti tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njezine posljedice te da se naknadi imovinska i neimovinska šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ZSD-om.

Konačno, kako je prethodno već pisano, iz odredbe čl. 20. ZSD-a slijedi da je stranka, koja u sudskom postupku tvrdi da je povrijeđeno njezino pravo na jednako postupanja prema odredbama ZSD-a, dužna učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije te da u tom slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranci.

Iako se tužitelj prilikom obrazlaganja osnove odgovornosti tuženice pozvao na odredbu čl. 14. Zakona o sustavu državne uprave (Narodne novine broj 150/11; u daljnjem tekstu: ZSDU), odnosno na odredbu članka 1067. ZOO- a/05, smatrajući, očito, da je odgovornost tuženice objektivna, mišljenje je suda prvog stupnja da citirana odredba ZSDU-a regulira isključivo pasivno legitimiranu osobu u parnici radi naknade štete, dok naznačena odredba ZOO-a/05 predviđa eksculpacijske razloge kod osobe koja je odgovorna za štetu bez obzira na krivnju. Naprotiv, sud prvog stupnja drži da je, u situaciji kada se radi o postupku radi zaštite od diskriminacije, kakav je i predmetni spor, osnova odgovornosti osobe koja se tereti za učinjenu diskriminaciju sadržana u pravilu iz čl. 20. ZSD-a, koji predstavlja posebnu odredbu (lex specialis) spram onih koje su stipulirane navedenim odredbama ZSDU-a i ZOO-a/05, Što znači da je tužitelj bio dužan samo učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije, a on je to, po ocjeni suda prvog stupnja, zasigurno učinio pa je time iscrpljena i potreba njegova daljnjeg dokazivanja pretpostavki za ostvarivanje zaštite povodom tužbe radi zaštite od diskriminacije.

Polazeći od odredbe čl. 1. st 1. ZSD-a, koja piše o stvaranju pretpostavki za ostvarivanje jednakih mogućnosti, a dovodeći ovu odredbu u vezu s odredbom čl. 1, st, 2. ZSD-a, u kojoj je proklamirano načelo zabrane diskriminacije po osnovama koje se nabrajaju u toj odredbi, među kojima je i invalidnost, potrebno je zaključiti da bi u pogledu pristupa zgradi Upravnog suda u Rijeci jednaku mogućnost trebala imati invalidna osoba i osoba kod koje ne postoji takvo svojstvo. Kako, pak, osoba koja nije invalid, dakle koja se kreće uz pomoć organa za kretanje (nogu) zasigurno može pristupiti zgradi Upravnog suda u Rijeci, ući kroz

ulaz u tu zgradu i preko stubišta doći do sudnica u kojima se održavanju rasprave, tako bi isto to pravo moralo pripadati i invalidnoj osobi, pa tako i onoj koja se kreće uz pomoć elektromotornih invalidskih kolica, a u konkretnom slučaju to nije održano jer na to ukazuje kako iskaz saslušanog svjedoka A.R., predsjednika Upravnog suda u Rijeci (objašnjava da u odnosu na obje lokacije na kojima je bio smješten Upravni sud u Rijeci postoji fizička barijera, u vidu stepenica), tako i sve isprave u spisu. Osim toga, tuženica u postupku nije čak niti pokušala ustvrditi, a kamo ii dokazati, da je pristup Upravnom sudu u Rijeci moguć za osobe koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica bez asistencije koje druge osobe.

Dakle, sumarno, pristup zgradi Upravnog suda u Rijeci na sadašnjoj adresi Korzo broj 13 u Rijeci (kao, uostalom, i na prethodnoj adresi, u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci) onemogućen je invalidnim osobama koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica zbog postojanja stubišta na ulazu u tu zgradu te na mjestu koje ulaz u zgradu odvaja od sudnica u kojima se odvijaju rasprave pa, posljedično, postoji stavljanje takvih osoba u nepovoljniji položaj po osnovi invalidnosti budući da takve osobe ne mogu samostalno, krećući se uz pomoć svog pomagala za pokretljivost, niti ući u zgradu suda niti doći do sudnica u kojima se održavaju rasprave u upravnim sporovima, a takvo što uopće nije slučaj kod osoba koje nisu invalidi ni po kojoj (fizičkoj) osnovi.

Sudu nije ostalo neprimijećeno zalaganje predsjednika Upravnog suda u Rijeci za mogućnost da tužitelj „zajedničkim naporima osoblja suda i osoba u njegovoj pratnji“ svlada barijere koje postoje na ulazu u zgradu Upravnog suda u Rijeci (stubište), kao niti višekratno plediranje tuženice za primjenu takvog načina dolaska tužitelja u prostor Upravnog suda u Rijeci, no istodobno se sud u potpunosti priklanja razmišljanju tužitelja o tome da takav način ulaska bilo koje invalidne osobe u prostor upravne zgrade, pa tako i samog tužitelja, s aspekta ljudskog dostojanstva i poštivanja prava na jednake mogućnosti, ni u kojem slučaju ne može predstavljati razumnu prilagodbu. Dapače, upravo suprotno, odrasloj, zreloj i umno razboritoj osobi uopće nije ni malo svojstveno da ju se nosi, a ponajmanje bi to trebalo biti prilično u odnosu na invalidnu osobu, za koju ovaj sud vjeruje da joj već i samo spominjanje takve mogućnosti vrijeda ljudsko dostojanstvo. Pri tome je za naglasiti da se tužitelj čak i prigodom saslušanja za potrebe ove parnice, na adresi svog prebivališta, u svojim elektromotornim invalidskim kolicima samostalno dovezao iz susjedne prostorije u prostoriju u kojoj je izveden dokaz njegovim saslušanjem, a sud je uvjeren da je jednako tako trebao moći pristupiti i u zgradu Upravnog suda u Rijeci jer mu samo takav pristup omogućava ostvarivanje jednakih mogućnosti u odnosu na osobu koja nije invalid i čini ga u pravima jednakim onim osobama kod kojih nije prisutna invalidnost.

U odnosu na izostanak jednakih mogućnosti i stavljanje tužitelja u nepovoljniji položaj po osnovi invalidnosti nužno je uputiti na relevantne odredbe Pravilnika.

Naime, u odredbi čl. 4. st. 1. t. 7. i 8. Pravilnika navedeno je da je pristupačnost rezultat primjene tehničkih rješenja u projektiranju i građenju građevina, kojima se osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti osigurava nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad u tim građevinama na jednakoj razini kao i ostalim osobama te da je pristupačna građevina, njezin dio ili oprema (rampa, stubište, dizalo, vertikalno podizna platforma, koso podizna sklopiva platforma, ulazni prostor, komunikacije, WC, kupaonica, kuhinja, soba, učionica, radni prostor, stan/apartman, kavana, restoran, kabina za presvlačenje, tuš kabina, ulaz u vodu na plaži i na bazenu, mjesto u gledalištu, telefon, tekstofon, faks, bankomat, električne instalacije, kvake na vratima i prozorima, pult, induktivna petlja ili transmisijski obroč, oglasni pano, orijentacijski plan za kretanje u građevini, stajalište i peron, parkirališno mjesto, javna pješačka površina, semafor, pješački prijelaz, pješački otok i raskrižje) ona građevina, dio građevine ili oprema koja osigurava ispunjavanje obveznih elemenata pristupačnosti propisanih Pravilnikom.

Kada se te odredbe dovedu u vezu s odredbom čl. 44. st. 1. t. 4. Pravilnika, u kojemu se pod građevinama upravne namjene podrazumijevaju građevine u kojima djeluju sudske vlasti, kada se zatim pročita čitava ta odredba, koja upućuje na odredbe čl. 16., 17., 18., 34. i 35. Pravilnika, te kada se respektiraju sve te odredbe, opravdano je spoznati da zgrada u kojoj djeluje Upravni sud u Rijeci kao minimum pristupačnosti za invalidne osobe koje se kreću uz pomoć pomagala za pokretljivost mora imati za takve osobe prilagođen ulazni prostor, komunikaciju, wc, oglasni pano i orijentacijski plan za kretanje po građevini.

Iako ne bi trebalo biti prijeporno, nije na odmet navesti da je Upravni sud u Rijeci svakako dio sudske (sudbene) vlasti jer to slijedi iz odredbe čl. 14. st. 1. i 3. Zakona o sudovima (Narodne novine broj 28/13, 33/15 i 82/15).

Sud je cijenio odredbu čl. 52. Pravilnika, koja građevinu upravne namjene, dakle i zgradu Upravnog suda u Rijeci na sadašnjoj adresi Korzo broj 13 u Rijeci, može dovesti do odstupanja od propisanih elemenata pristupačnosti pri rekonstrukciji, no istodobno je bio uvjeren da tuženica, na kojoj je u tom pravcu bio teret dokaza, sukladno načelu stranačke istine, određenom u odredbi čl. 7. st. 1. ZPP-a, niti s najnižim stupnjem vjerojatnosti nije dokazala niti jedan uvjet uz koji bi bilo dopušteno odstupanje od propisanih elemenata pristupačnosti. Naime, sve i kada bi se dopis ministarstva od 22. srpnja 2015. godine (s lista 86. sudskog spisa) mogao tumačiti na način predviđen odredbom Pravilnika, tj. kada bi se moglo uzeti za dokazano da je zgrada na adresi Korzo broj 13 u Rijeci, u kojoj je smješten Upravni sud u Rijeci, upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, tuženica još uvijek ni na koji način nije dokazala da je za odstupanje od elemenata pristupačnosti te zgrade pribavila suglasnost ministra nadležnog za poslove graditeljstva te mišljenje tijela nadležnog za zaštitu kulturnih dobara u pogledu očuvanja spomeničkog svojstva građevine, odnosno mogućem narušavanju tog svojstva izvođenjem propisanih elemenata pristupačnosti, a sve to je potrebno kumulativno ostvariti kako bi se neka upravna zgrada oslobodila obveze osiguravanja propisanih elemenata pristupačnosti.

Drugim riječima napisano, za upravnu zgradu nije dovoljno da bude upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, nego za oslobođenje od obveze osiguravanja propisanih elemenata pristupačnosti mora postojati suglasnost ministarstva nadležnog za poslove graditeljstva te mišljenje nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara, a niti jedan od ovih uvjeta tuženica u postupku nije dokazala u mjeri koja bi dovela do njezina oslobođenja od obveze osiguravanja propisanih elemenata pristupačnosti.

Nije pri tome nebitno uputiti na to da se u dopisu ministarstva od 22. srpnja 2015. godine navodi se da je zgrada Upravnog suda u Rijeci na adresi Korzo broj 13 u Rijeci u zaštićenoj zoni, ali da to ujedno ne znači da je upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, s obzirom na to da, po odredbi čl. 3. st. 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (Narodne novine broj 89/11 i 130/13), takav Registar kao javnu knjigu vodi Uprava za zaštitu kulturne baštine ministarstva, dok se kulturna dobra utvrđuju rješenjem istog tijela (čl. 20. st. 1. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja kulturnih dobara Republike Hrvatske), zbog čega je mogućnost oslobođenja obveze da se za zgradu Upravnog suda u Rijeci osiguraju propisani elementi pristupačnosti potpuno nedokazana.

Iako je tuženica osporavala pasivnu legitimaciju i pozivala se na to da zgrada u kojoj se danas nalazi Upravni sud u Rijeci nije u njezinom vlasništvu, mišljenje je suda prvog stupnja da ju takvo što ne može osloboditi obveze da u zgradi navedenog suda osigura propisane elemente pristupačnosti, a kako će ona to ostvariti, tj. hoće li to napraviti osobno ili će od vlasnika zgrade tražiti da to on osigura, tužitelja se ne treba ticati. Naprotiv, za njega (ali i za sve ostale invalidne osobe) važno je samo da mu se osiguravanjem propisanih elemenata pristupačnosti ispune pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti u odnosu na osobe kod kojih invalidnost nije prisutna.

Tuženica je tijekom predmetne parnice pledirala za nastupanje zastare u odnosu na pravo tužitelja da od nje potražuje ono što je zahtijevao konačno postavljenim tužbenim zahtjevom.

Zbog navedenog najprije treba razmotriti pravnu prirodu tužbenog zahtjeva jer se, ovisno o toj okolnosti, računa i rok zastare.

Kako niti jedna odredba ZSD-a, ali niti ZOO-a/05, za zaštitu predviđenu odredbama čl. 17. st. 1. t. 1. i 2. (tužba radi utvrđenja diskriminacije i tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije) ne regulira pitanje zastare, mišljenje je prvostupanjskog suda da se glede takvih zaštita eventualno primjenjuje opći rok zastare iz odredbe čl. 225. ZOO-a/05 (sud rabi riječ „eventualno“ jer je dvojbeno može li za zahtjev za utvrđenje diskriminacije i za zahtjev za zabranu ili otklanjanje diskriminacije uopće nastupiti zastara, imajući u vidu pravnu prirodu takvih zahtjeva).

S druge strane, razmatrajući odredbu čl. 11. ZSD-a, koja priznaje pravo na naknadu štete žrtvi diskriminacije prema propisima koji uređuju obvezne odnose, kao i odredbu čl. 17. st. 1. t. 3. ZSD-a koja regulira tužbu radi naknade štete, valja izvesti zaključak o tome da zahtjev diskriminirane osobe za naknadu štete zastarijeva u rokovima zastare koji su za institut naknade štete predviđeni ZOO-om/05, i to u odredbi čl. 230. st. 1. i 2. toga Zakona.

Kada se krene od netom objašnjenih okolnosti, treba naglasiti da pozivanju tuženice na zastaru uopće nema mjesta kod dijela potraživanja tužitelja koje je utemeljeno na tužbi radi utvrđenja diskriminacije i tužbi za zabranu ili otklanjanje diskriminacije jer je Upravni sud u Rijeci s radom nesporno započeo 1. siječnja

2012. godine, a tužitelj se nadležnom državnim odvjetništvu sa zahtjevom za mimo rješenje spora obratio dana 24. studenog 2014. godine, dakle po proteku nepune tri godine, te je time, sukladno odredbi čl. 186. a st. 3. ZPP-a, došlo do zastoja zastare pa, na temelju pravila iz odredbe ČL 238. st. 1. ZOO-a/05, ona nije tekla sve do momenta zaprimanja po tužitelju odgovora Općinskog državnog odvjetništva u Rijeci na zahtjev tužitelja za mirno rješenje spora, a od tada (08. siječnja 2015. godine) do podnošenja tužbe sudu proteklo je svega 14 dana pa niti uz uračunavanje prethodnog vremena (od dvije godine, deset mjeseci i 24 dana) opći rok zastare nije protekao.

Međutim, zapravo je pravno uvjerenje suda prvog stupnja da se glede zahtjeva koji diskriminirana osoba postavlja pozivom na odredbu čl. 17. st. 1.1. 1. i t. 2. ZSD-a (radi utvrđenja diskriminacije i za zabranu ili otklanjanje diskriminacije) uopće ne može govoriti o zastari jer je u pravu prisutan standard prema kojemu deklaratorni zahtjevi uopće ne zastarijevaju, a zahtjevi na činidbu zastarijevaju samo kada je to izrijekom predviđeno nekom odredbom pozitivnog prava (kao što je to, primjerice, slučaj u odnosu na zahtjeve upravljene na isplatu i sl.).

Priroda zahtjeva za naknadu štete zbog diskriminacije, međutim, potpuno je drugačija jer takav zahtjev po svemu udovoljava Istim onim uvjetima po kojima se ravna svaki drugi zahtjev za naknadu štete.

Budući da je konačno postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelj tražio naknadu štete zbog diskriminacije do koje je došlo uslijed njegove nemogućnosti pristupa zgradi Upravnog suda u Rijeci na adresi Korzo broj 13 u Rijeci (prilikom preinake tužbe iz podneska predanog sudu na ročištu od 16. rujna 2015. godine, s lista 80. sudskog spisa, tužitelj je jasno naveo da uređuje tužbene zahtjeve harmonizirajući ih s činjenicom da je Upravni sud u Rijeci preselio na drugu adresu), a polazeći od, u postupku utvrđene, činjenice o tome da je u tu zgradu navedeni sud uselio tek u srpnju 2015. godine (o tome decidirano svjedoči predsjednik Upravnog suda u Rijeci, A.R.), sud nalazi da prije ovog dana nije niti mogao početi teći kako subjektivni (3 godine), tako niti objektivni rok zastare tražbine naknade štete (5 godina), zbog čega se prigovor zastare ukazuje pravno promašenim.

No, čak i kada bi se pošlo od toga da tužitelj naknadu štete zahtijeva zbog diskriminacije koja je uzrokom smještaja Upravnog suda u Rijeci najprije na adresi u Ulici Erazma Barčića broj 3 u Rijeci (budući daje t. I. tužbenog zahtjeva obuhvaćala i postupanje tuženice vezano uz tu adresu), ako se način razmišljanja prvostupajnskog suda u odnosu na zastaru za zahtjeve iz čl. 17. st. 1.1. 1. i t. 2. ZSD-a primijeni na pitanje naknade štete, ponovno treba zaključiti da niti za potraživanje naknade štete nije došlo do nastupanja zastare jer između vremena početka djelovanja Upravnog suda u Rijeci (1. siječnja 2012. godine) i momenta podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora Općinskom državnim odvjetništvu u Rijeci (24. studenoga 2014. godine) nisu protekli niti subjektivni niti objektivni rok zastare iz odredbe čl. 230. st. 1. i 2. ZOO-a/05. Ovo čak i kada bi već u samom početku rada Upravnog suda u Rijeci tužitelj pred tim sudom imao pokrenute sporove.

Slijedom svega iznijetoga odlučeno je kao u t. I., II. i III. dispozitiva presude.

O iznosu koji je dosudio tužitelju po osnovi naknade štete zbog diskriminacije sud je odlučio prema slobodnoj ocjeni, iskoristivši mogućnost iz odredbe čl. 223. ZPP-a.

Neovisno o tome što je odluke o iznosima naknade štete koji su po sudovima priznati ostalim oštećenim osobama (ocu invalidnog djeteta koji je tražio oslobođenje od obveze plaćanja poreza, osobi homoseksualne orijentacije kojoj nije odobren privremeni boravak u RH radi okupljanja obitelji, prvom potpredsjedniku Vlade RH te predsjedniku Županijskog suda u Zagrebu) smatrao irelevantnima za presuđivanje o visini naknade štete tužitelja, takvi su iznosi sudu ipak poslužili kao svojevrsan orijentir jer je sud zaključio da je iznos koji je tužitelj tražio zbog povrede prava osobnosti uslijed nemogućnosti pristupa Upravnom sudu u Rijeci uistinu minimalan, upravo kako je to tužitelj sudu i predočio prilikom iznošenja stranačkog iskaza. Posebno je pri tome sud uzeo u obzir to da tužitelj pred Upravnim sudom u Rijeci vodi veći broj postupaka (o čemu suglasno iskazuju svjedok A.R. i tužitelj osobno te o čemu svjedoči ispis e-pošte iz komunikacije ove dvije osobe), i to kao stranka u nekima od tih postupaka te kao punomoćnik stranaka u preostalim postupcima, kao i to da je tužitelj po zanimanju odvjetnik pa da mu u tom svojstvu pripada posebno pravo na pristup sudu.

Sudu nije ostala nezamijećena insinucija tuže niče o tome da tužitelj posao odvjetnika obavlja „od kuće" i da rijetko uopće izlazi iz svoga doma, no to još uvijek ne znači da mu radi toga ne bi pripadalo pravo

na utvrđenje diskriminacije, na otklanjanje diskriminacije te na naknadu štete zbog diskriminacije, jer se osnovna svrha i smisao zabrane diskriminacije iscrpljuje već u samoj mogućnosti osobe koja čak i u rijetkim prilikama kani pristupiti kakvoj upravnoj zgradi da joj takav pristup bude omogućen pod jednakim uvjetima koji postoje u odnosu na osobe kod kojih nije prisutna invalidnost.

Uostalom, čak i da, kao invalidna osoba, tužitelj nikada niti ne pomisli pristupiti Upravnom sudu u Rijeci, sud drži da mu samo postojanje fizičke barijere u ostvarivanju takvog pristupa i njegova svijest o postanju takve barijere, kako za njega samoga, tako i za druge invalidne osobe, po redovnom i očekivanom tijeku stvari može prouzročiti povredu prava osobnosti (prava na dostojanstvo) koju ima na umu odredba čl. 19. st. 1. i 2. ZOO-a/05.

U svom stranačkom iskazu, koji je u tom dijelu potpuno potkrijepljen navodima svjedoka A.R. te ispisom e-pošte glede korespondencije tužitelja i ove osobe, tužitelj je napomenuo da je u svim sporovima koji se vode kod Upravnog suda u Rijeci predložio održavanje usmene rasprave, a kako tuženica nije dokazala da bi se ma i koji spor u kojemu tužitelj sudjeluje pred Upravnim sudom u Rijeci, u smislu odredbe čl. 36. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine broj 20/10, 143/12 i 152/14; u daljnjem tekstu; ZUS), mogao riješiti bez rasprave, tako je za tužitelja pridržano pravo pristupanja raspravi pred Upravnim sudom u Rijeci, a kako ga u tome, opetovano se ističe, priječe fizičke barijere već na samom ulazu u zgradu toga suda, tako je, po shvaćanju ovoga suda, neupitna povreda prava njegove osobnosti (prava na dostojanstvo uslijed izostanka jednakih mogućnosti, tj. zbog diskriminacije).

Razlog zbog kojega sud drži da je, u pogledu izostanka potrebe održavanja rasprave pred Upravnim sudom u Rijeci u postupcima u kojima tužitelj sudjeluje kao stranka i kao punomoćnik stranke, teret dokaza upravo na tuženici nalazi se u tome što je, na temelju pravila iz odredbe čl. 36. ZUS-a, rješavanje upravnog spora na temelju javne rasprave pravilo, dok rješavanje upravnog spora bez rasprave predstavlja izuzetak u odnosu na koji mora biti ostvarena jedna od pretpostavki taksativno nabrojanih u citiranoj odredbi ZUS-a.

Na dosuđeni iznos neimovinske štete tužitelju su priznate zakonske zatezne kamate, sukladno odredbi čl. 1103., u svezi s odredbom ČL 29. st. 1. ZOO-a/05.

Na neimovinsku štetu tužitelj je zakonske zatezne kamate zahtijevao počevši od 24. studenoga 2014. godine, kao dana podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora Općinskom državnom odvjetništvu u Rijeci, a budući da mu takvo pravo pripada po pravilu iz odredbe čl. 1103. ZOO-a/05, u pogledu tijeka kamata na iznos neimovinske štete odlučeno je kao u t. III. izreke presude.

U svezi stope zakonskih zateznih kamata na dosuđeni iznos neimovinske štete, valja napomenuti da je 1. siječnja 2008. godine stupila na snagu odredba čl. 29. ZOO-a/05, koja stopu zakonskih zateznih kamata čini ovisnom o eskontnoj stopi Hrvatske narodne banke (HNB), tj. konkretno o uvećanju eskontne stope HNB za pet postotnih poena kada se radi o odnosima Izvan trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava.

Dana 1. srpnja 2011. godine (Narodne novine broj 74/11) HNB je, u smislu odredbe čl. 29. st. 8. ZOO-a/05, objavila eskontnu stopu koja na dan 30. lipanj 2011. godine iznosi 7% godišnje pa je od 1. srpnja 2011. godine zakonska zatezna kamata 12% godišnje (7% godišnje uvećano za pet postotnih poena).

Posebno se napominje da je dana 2. siječnja 2012. godine (Narodne novine broj 1/12), dana 2. srpnja 2012. godine (Narodne novine broj 73/12), dana 4. siječnja 2013. godine (Narodne novine broj 1/13), dana 1. srpnja 2013. godine (Narodne novine broj 83/13), dana 3. siječnja 2014. godine (Narodne novine broj 1/14), dana 2. srpnja 2014. godine (Narodne novine broj 80/14), dana 2. siječnja 2015. godine (Narodne novine broj 1/15) te dana 1. srpnja 2015. godine (Narodne novine broj 73/15) HNB, u smislu odredbe čl. 29. st. 8. ZOO-a/05, objavila eskontnu stopu koja na dan 31. prosinac 2011. godine, na dan 30. lipanj 2012. godine, na dan 31. prosinac 2012. godine, na dan 30. lipanj 2013. godine, na dan 31. prosinac 2013. godine, na dan 30. lipanj 2014. godine, na dan 31. prosinac 2014. godine te na dan 30. lipanj 2015. godine iznosi 7% godišnje, zbog čega je nakon 01. siječnja 2012. godine, nakon 01. srpnja 2012. godine, nakon 1. siječnja 2013. godine, nakon 1. srpnja 2013. godine, nakon 1. siječnja 2014. godine, nakon 1. srpnja 2014. godine, nakon 1. siječnja 2015. godine te nakon 1. srpnja 2015. godine kamatna stopa 12% godišnje.

No, odredbom čl. 3. ZID ZOO-a izmijenjena je odredba čl. 29. st. 2. ZOO a/05 na način da se stopa zateznih kamata na odnose izvan odnosa iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog

prava određuje, za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima, izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena pa prosječna kamatna stopa za referentno razdoblje nakon stupanja na snagu ZID ZOO-a, dakle nakon 01. kolovoza 2015. godine, prema Prosječnoj kamatnoj stopi na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima (Narodne novine 85/15 i 140/15) iznosi 5,14%, odnosno 5,05% i uvećanjem ove stope za tri (3) postotna poena dolazi se do stope zateznih kamata od 8,14% godišnje za period nakon 1. kolovoza 2015. godine, tj. do stope od 8,05% godišnje za period nakon 1. siječnja 2016. godine.

Kako tužitelj o izmjeni stope zateznih kamata za razdoblje nakon 1. siječnja 2016. godine nije vodio računa, donesene su odluke iz t. III. i IV. izreke presude.

U sadržaj t. III. dispozitiva presude sintagma iz odredbe čl. 29. st. 2. ZOO-a/05, prema ZID ZOO-u, unatoč navedenom, unijeta je zbog možebitne promjene prosječne stope nakon 01. srpnja 2016. godine, sukladno obvezi HNB-a iz izmijenjene odredbe čl. 29. st. 8. ZOO-a/05, i to kako na više, tako i na niže, a sve radi olakšavanja mogućeg ovršnog postupka u povodu ove presude.

U odnosu na dio tužbenog zahtjeva kojim je tužitelj tražio naknadu buduće neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti, počevši od dana zaključenja glavne rasprave pa nadalje, sve do dana eliminacije arhitektonskih barijera na Upravnom sudu u Rijeci, za istaknuti je da, na temelju odredbe čl. 326. st. 1. ZPP-a, sud može naložiti tuženiku da izvrši određenu činidbu samo ako je ona dospjela do zaključenja glavne rasprave pa kako to nije slučaj s tražbinom tužitelja koja se odnos« na buduću neimovinsku štetu, u tom je segmentu tužbeni zahtjev odbijen i odlučeno kao u t. V. dispozitiva presude. To tim više što tražbina buduće neimovinske štete po osnovi povrede prava osobnosti zbog diskriminacije ne udovoljava niti uvjetima iz odredaba čl. 326. st. 2. i 3. ZPP-a, koje predstavljaju iznimku od pravila prema kojemu tražbina mora biti dospjela do zaključenja glavne rasprave.

No, kada sud odbija dio tužbenog zahtjeva zbog toga što tražbina koja se njime traži nije dospjela do zaključenja glavne rasprave, tada se ne primjenjuje pravilo o presuđenoj stvari, što znači da će tražbinu u odnosu na koju je donesena odluka iz t. V. izreke presude tužitelj moći ponovno utužiti ne izlažući se riziku da njegova tužba bude odbačena zbog presuđene stvari. Takvo razmišljanje zastupljeno je i u recentnoj sudskoj praksi, nastaloj u primjeni odredbe čl. 326. ZPP-a (npr. VPSH, Pž-114/79, od 12. ožujka 1979. godine -PSP 16/297).

Odluke o nadoknadi parničnih troškova iz točke VI. i VII. Dispozitiva presude temelje se na odredbi čl. 154. st. 3. ZPP-a. Naime, tužitelj nije uspio samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog tog djela nisu nastali posebni troškovi pa je, s obzirom na postignuti uspjeh, sud odredio da mu tuženica nadoknadi sve troškove koje je imao i koji su, u smislu odredbe čl. 155. st. 1. ZPP-a, bili potrebni radi vođenja te parnice.

Troškovi tužitelja sastoje se od nagrade odvjetniku za sastavljanje tužbe, u iznosu od 1.000,00 kn, sukladno Tbr. 7. st. 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (Narodne novine broj 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15; u daljnjem tekstu: Tarifa/12), za sastavljanje četiri (4) podneska, od kojih je jedan (1), onaj od 08. lipnja 2015. godine, bio obrazložen, odnosno u njemu se odgovaralo na navode odgovora na tužbu pa nagrada za sastavljanje tog podneska iznosi 1.000,00 kn, sukladno Tbr. 8. st. 1. Tarife/12, dok su tri (3) podneska, od 24. lipnja 2015. godine, od 16. rujna 2015. godine i od 15. prosinca 2015. godine, bili tzv. „ostali" podnesci pa nagrada za njihovo sastavljanje iznosi po 250,00 kn, sukladno Tbr. 8. st. 3. Tarife/12.

Tužitelju je priznata nagrada za zastupanje na tri (3) ročišta, od 16. rujna 2015. godine, od 04. studenog 2015. godine i od 10. prosinca 2015. godine, na kojima se raspravljalo o glavnoj stvari, odnosno izvodili su se dokazi pa za svako od njih nagrada iznosi po 1.000,00 kn, osim za prvo od nabrojanih ročišta za koje je tužitelju priznata nagrada u iznosu koji je sam zatražio, u visini od 500,00 kn, sve sukladno Tbr. 9. st. 1. Tarife/12.

Na naznačene radnje obračunat je zatraženi trošak PDV-a, po stopi od 25%, u iznosu od 1.312,50 kn, sukladno Tbr. 42. Tarife/12.

Uz sve navedene troškove, tužitelju je priznat trošak vanjskog uredovanja suda radi saslušanja tužitelja na adresi njegova prebivališta, u iznosu od 700,00 kn, kao i trošak sudskih pristojbi; za tužbu, u iznosu od 650,00 kn, te za presudu, u istom iznosu.

Posebno se napominje da je Tarifa/12 primijenjena pozivom na njezin Tbr. 48. st. 3. kojim je propisano da sud, kada odlučuje o nagradi troškova zastupanja na teret protivne strane, primjenjuje tarifu i vrijednost boda koja je na snazi u vrijeme donošenja odluke o trošku postupka. Budući da je Tarifa/12, sukladno njezinom dijelu XIX., stupila na snagu danom objave u Narodnim novinama, dakle 19. prosinca 2012. godine, upravo njezine odredbe treba primijeniti i ovaj sud prilikom odlučivanja o nadoknadi troškova postupka na teret tuženice, imajući u vidu to da je do odlučivanja o meritumu u ovom sporu došlo prilikom objave presude, dakle dana 30. svibnja 2016. godine, odnosno nakon što je Tarifa/12 stupila na snagu.

U Rijeci, dana 30. svibnja 2016. godine

S U T K I N J A

Larisa Smiljan Pervan

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv presude, donesene u prvom stupnju, stranke mogu podnijeti žalbu, u roku od petnaest (15) dana od dana dostave prijepisa presude (čl. 348. st. 1. ZPP-a).

Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu, u dovoljnom broju primjeraka za sud i za protivnu stranku (čl. 357. ZPP-a).

Pravovremeno podnesena žalba sprečava da presuda postane pravomoćna u dijelu koji se pobija žalbom (Čl. 348. st. 2. ZPP-a).

O žalbi protiv presude odlučuje drugostupanjski sud (čl. 348. st. 3. ZPP-a).